

MODERNISERINGSSTYRELSEN

Det gode elevforløb

En dialogpjece til elev- og oplæringsansvarlige
i staten

Oktober 2013

Det gode elevforløb

En dialogpjece til elev- og oplæringsansvarlige i staten

Udgivet oktober 2013

Udgivet af Moderniseringsstyrelsen og HK/Stat

Publikationen er kun udgivet elektronisk

Henvendelse om publikationen kan ske til:

Moderniseringsstyrelsen

Landgreven 4

1017 København K

Tlf. 33 92 80 00

HK/Stat

Weidekampsgade 8

Postboks 470

0900 København C

Tlf. 70 11 45 45

Publikationen kan hentes på

www.modst.dk

www.hk.dk/stat

Foto

Colourbox

Elektronisk publikation

ISBN

87-7956-415-1

Indhold

Det gode elevforløb	3
<i>Hvordan kan pjecen bruges?</i>	4
<i>Kendetegn ved det gode elevforløb</i>	5
Gensidig udvælgelse	6
Løbende forventningsafstemning	7
Hensigtsmæssige læringsituationer	8
Trygge samarbejdsrelationer	9
Sammenhæng mellem skole og praktik	10
<i>Partprojekt om elevuddannelsen i staten</i>	11
<i>Elevprojekter i staten</i>	11

Det gode elevforløb

At oplære elever er en vigtig opgave med stor betydning for både arbejdsplads og elev. Som elev- og oplæringsansvarlige spiller I en væsentlig rolle i, at elevernes uddannelse lykkes på den mest hensigtsmæssige måde. I er medansvarlige for, at der skabes nogle gode rammer for elevforløbet, således at eleverne udvikler stærke faglige kompetencer og trives på arbejdspladsen. Arbejdet kræver både tid, kompetencer og samarbejde for at lykkes godt. Denne pjece kan bruges som dialogværktøj for elev- og oplæringsansvarlige samt øvrige relevante medarbejdere, der er involveret i tilrettelæggelsen af elevforløb.

Kært barn har mange navne

Elevansvarlig, uddannelsesansvarlig, elevkoordinator, praktikvejleder, oplæringsansvarlig osv. Der er mange forskellige betegnelser og titler knyttet til de forskellige funktioner, der er ved at uddanne elever på en arbejdsplads. En væsentlig pointe, der ligger til grund for denne pjece, er, at samarbejdet mellem den medarbejder, der har det koordinerende ansvar og de medarbejdere, som har ansvaret for at oplære eleverne i dagligdagen, er meget vigtigt, og pjecen skal gerne bidrage til at understøtte dette samarbejde.

I denne pjece benyttes betegnelserne *elevansvarlig* om den, som har det overordnede koordinerende ansvar, og *oplæringsansvarlig* om den som har ansvaret for den daglige oplæring af eleven. Den enkelte arbejdsplads vurderer selv, i lyset af de lokale behov og forhold, om det er hensigtsmæssigt at udpege både en elevansvarlig og en oplæringsansvarlig. Det forudsættes dog, at arbejdspladsen udpeger en elevansvarlig, der fungerer som kontaktperson og praktisk vejleder for eleven.

Pjecen skal give inspiration til, hvordan der kan skabes dialog og rammer for et godt elevforløb.

Hvordan kan pjecen bruges?

Pjecen er dialogværktøj, som elev- og oplæringsansvarlige kan bruge sammen. I kan bruge pjecen, hvis I:

- skal planlægge et elevforløb for første gang
- vil evaluere og udvikle elevuddannelsen

I pjecen er der en række temaer og spørgsmål angående elevforløb, som I kan diskutere. Jeres overvejelser og svar på spørgsmålene kan synliggøre styrker og svagheder ved jeres elevforløb og de områder, hvor der er brug for udvikling.

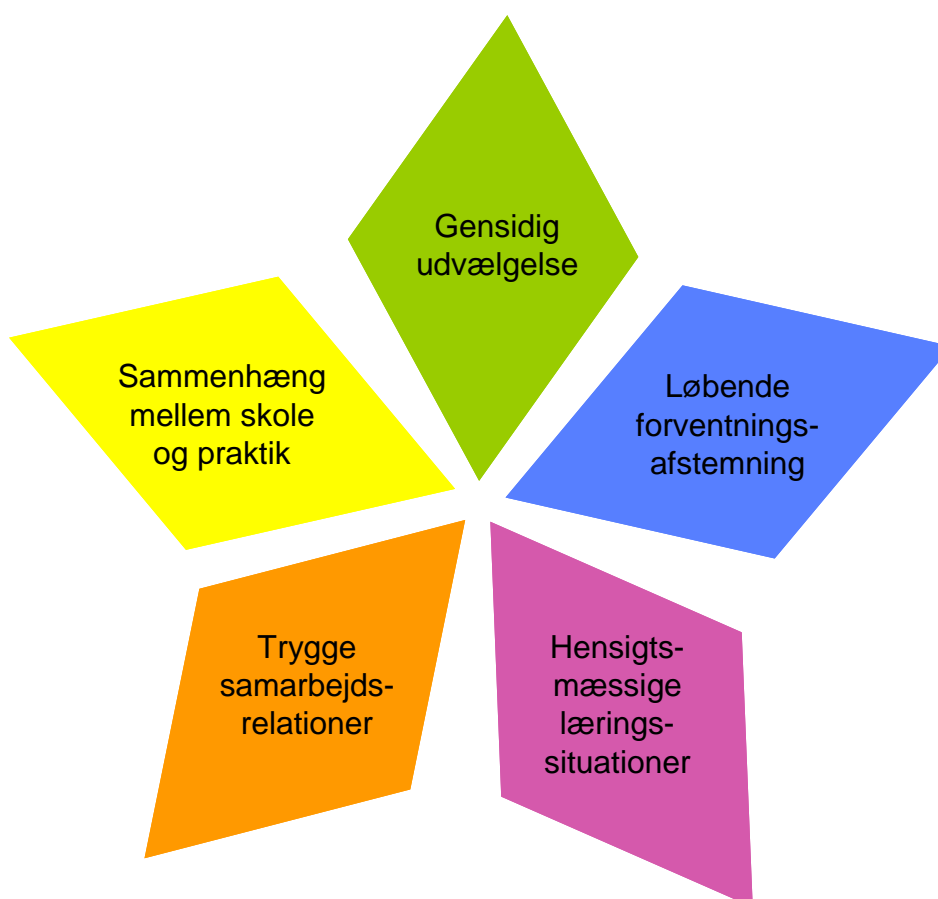
Pjecen er inspireret af undersøgelsen Den Gode Praktikplads, som er udgivet af Undervisningsministeriet i 2010. Undersøgelsen viser, hvad der kendetegner gode elevforløb, hvor eleverne udvikler stærke faglige og personlige kompetencer.

Undersøgelsen er lavet af forskere fra Aarhus Universitet på baggrund af interviews med elevansvarlige, oplæringsansvarlige og elever fra forskellige erhvervsuddannelser.

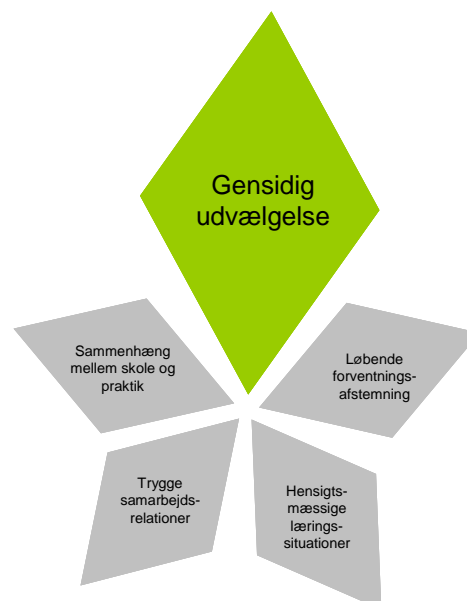
Kendetegn ved det gode elevforløb

Stjernen nedenfor visualiserer de kendetegn, der er ved et hensigtsmæssigt elevforløb. Ved et hensigtsmæssigt elevforløb forstås, at eleven udvikler stærke faglige og personlige kompetencer og trives på arbejdspladsen. Stjernen er generel, så den kan bruges på alle arbejdspladser, der har elever. De forskellige dele i stjernen og tilhørende spørgsmål kan bruges til at undersøge om elevuddannelsen er tilrettelagt godt på arbejdspladsen eller om der er områder, der kan udvikles og forbedres. I pjecen gennemgås stjernens forskellige dele, og der vil under hvert tema være et eksempel fra en statslig arbejdsplads, som har arbejdet specifikt med netop det pågældende tema.

Gensidig udvælgelse

Allerede inden eleven starter på arbejdspladsen, er der en række vigtige overvejelser, som bør drøftes og inddrages i ansættelses- og udvælgelsesprocessen. Det bør være tydeligt for eleven, hvad vedkommende kan forvente på den pågældende arbejdsplads, hvad angår såvel arbejdsopgaverne som arbejdsform. Det er ligeledes hensigtsmæssigt, hvis man på arbejdspladsen gør sig klart, hvilke typer af elever, der ledes efter, og hvordan eleverne kan indgå på arbejdspladsen både fagligt og socialt. Disse elementer er hensigtsmæssige at inddrage i ansættelses- og udvælgelsesprocessen, for at sikre en gensidig udvælgelse og i sidste ende opnå det rette match.

Spørgsmål til dialog

- 1 Hvilke faglige og personlige kompetencer leder vi efter hos vores nye elev?
- 2 Er eleven afklaret med, hvad det vil sige at være elev på vores arbejdsplads?
- 3 Hvordan støtter vores ansættelsesproces op om, at der sker en gensidig udvælgelse mellem elev og arbejdsplads?

På Aarhus Universitet har de fokus på ansættelsesprocessen for eleverne

"I vores netværk af elev- og oplæringsansvarlige har vi diskuteret, hvordan vi ansætter elever og hvilke opgaver, de skal ansættes til. Det har betydet, at vi allerede inden jobsamtalen ved hvilke afdelinger, eleverne skal være i og hvilke arbejdsopgaver, de skal sidde med. På den baggrund er vi blevet mere skarpe på, hvilken type af elev, der kan matche det, vi søger. Det giver både en bedre jobsamtale, men også et bedre elevforløb for den elev vi vælger."

Jane Bach, kontorfuldmægtig og elevkoordinator, Aarhus Universitet.

Løbende forventningsafstemning

Undervejs i elevernes elevforløb er det vigtigt, at eleven og den elev- og oplæringsansvarlige løbende afstemmer deres forventninger til hinanden og til elevforløbet. Hvis forventningerne mellem elev og elev- og oplæringsansvarlige ikke er tydeligt formuleret, kan det føre til misforståelser og konflikter. For en ny elev, der måske oven i købet er helt ny på arbejdsmarkedet, kan det være en stor udfordring at afkode arbejdspladsens forventninger. Det kan fx være, hvor lang tid der skal bruges på de forskellige arbejdsopgaver, eller om det er accepteret at bruge tid på Facebook i arbejdstiden. Derfor er det vigtigt, at der skabes rum for løbende forventningsafstemning, hvor både elev- og oplæringsansvarlig kan tale åbent om deres forventninger til hinanden og til elevforløbet.

Spørgsmål til dialog

- 1 Er vi bevidste om vores egne forventninger til den enkel elev, og er vi tydelige i kommunikation af disse forventninger?
- 2 Kender vi vores elevers forventninger til os som praktiksted og arbejdsplads?
- 3 Hvordan sikrer vi nogle rammer, der understøtter den løbende forventningsafstemning mellem elev og elev- og oplæringsansvarlige?

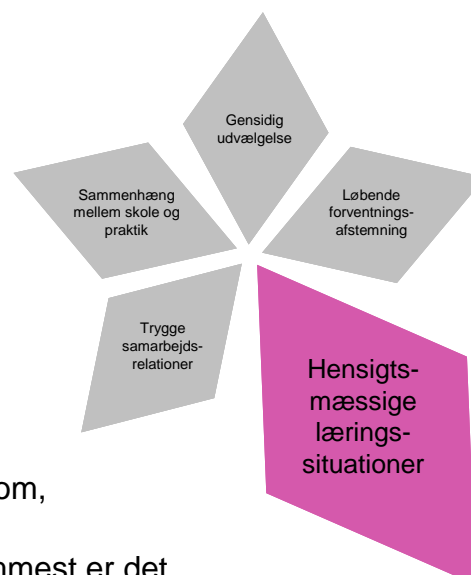
I Administrationen på Danmarks Tekniske Universitet har man sikret en løbende forventningsafstemning ved at indlægge samtaler med eleverne gennem hele elevforløbet

”Vi holder opfølgningssamtaler med eleverne efter 1, 3 og 6 måneder. Til samtalerne bruger vi et skema med særlige temaer, som vi ved er vigtige at komme igennem. Derudover arrangerer vi en overførselssamtale, når eleven skifter afdeling, hvor både elev og den gamle og nye afdeling deltager. Alle møderne er med til at sikre kontinuitet under hele elevforløbet. Det har været godt at have nogle rammer, så vi husker at holde fokus på den løbende forventningsafstemning.”

Hanne Alexander, chefsekretær og elevansvarlig, Danmarks Tekniske Universitet.

Hensigtsmæssige lærings-situationer

For at understøtte elevens faglige udfordringer, bør elev- og oplæringsansvarlige gøre sig overvejelser om, hvad eleven skal lære, og hvordan det foregår mest hensigtsmæssigt for den enkelte elev. Først og fremmest er det væsentligt at undersøge, om elevforløbet er skruet sådan sammen, at eleven lærer fagets forskellige facetter. Herefter bliver det væsentligt at undersøge, hvilke oplæringsmetoder der er hensigtsmæssige for den enkelte elev. Det er vigtigt, at eleverne oplever, at de aktivt inddrages i arbejdsprocesserne, og at der bruges afvekslende metoder, som passer til arbejdsopgaven og den enkelte elev. Det kan betyde, at eleven i én situation skal have mulighed for at observere andre medarbejdere udføre opgaven. I en anden situation skal eleven kunne indgå i dialog under udførelsen af opgaven, og i en tredje situation skal vedkommende selv prøve at løse opgaven. Uanset lærings-situationen, bør den elev- eller oplæringsansvarlige sikre, at eleven får faglig feedback på udførelsen af arbejdsopgaverne.

Spørgsmål til dialog

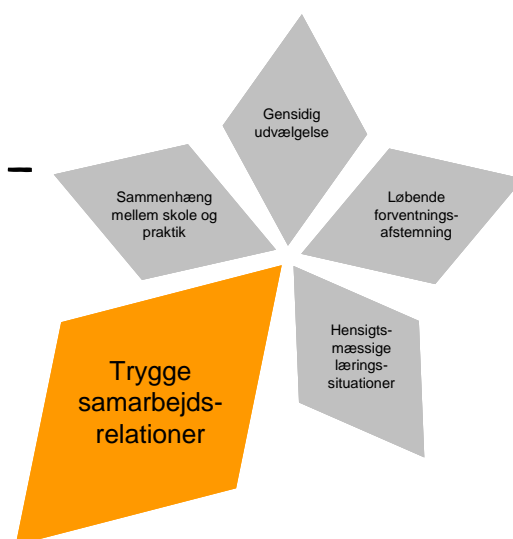
- 1 Kommer vores elev bredt nok rundt i faget for at lære alle dets forskellige facetter?
- 2 Ved vi, hvordan den enkelte elev lærer bedst, og skaber vi derudfra hensigtsmæssige lærings-situationer? Eksempelvis at elever får mulighed for at observere en anden medarbejder løse opgaven, indgå i dialog om opgaven samt selvstændig opgaveløsning.
- 3 Giver vi eleverne faglig feedback i forbindelse med deres opgaver?

I Moderniseringsstyrelsen er der blevet arbejdet specifikt med læringsstile

”Vi har i Moderniseringsstyrelsen sat fokus på elevernes læringsstile, og hvordan vi som elev- og oplæringsansvarlige kan afløse og kortlægge deres læringsstile. Det har medvirket til mere hensigtsmæssige lærings-situationer. Vi er blevet mere opmærksomme på, at hver enkelt elev tilegner sig læring forskelligt. Hver enkelt elevs foretrukne læringskanal (SE, HØRE, RØRE og GØRE) skal identificeres og nyt og svært stof skal tilegnes gennem den stærkeste kanal. Når vi fokuserer mere på den enkelte elevs læringsstil, sker oplæringen mere effektivt, hurtigere og med større fornøjelse for både de oplæringsansvarlige og eleverne selv.”

Lene Nielsen, HR konsulent, Moderniseringsstyrelsen.

Trygge samarbejdsrelationer

For at understøtte et godt læringsmiljø er det vigtigt at blive integreret fagligt og socialt på arbejdspladsen og indgå i nogle trygge samarbejdsrelationer. En måde at understøtte dette på er, at eleven tilknyttes en fagligt relevant person, som hun eller han kan tale med om både faglige og personlige udfordringer. En person som eleven ved, at hun eller han altid kan gå til, hvis der opstår et behov. Det er vigtigt, at elev- og oplæringsansvarlige tager medansvar for at understøtte elevens læring og trivsel, og at det ikke overlades til eleven selv.

Spørgsmål til dialog

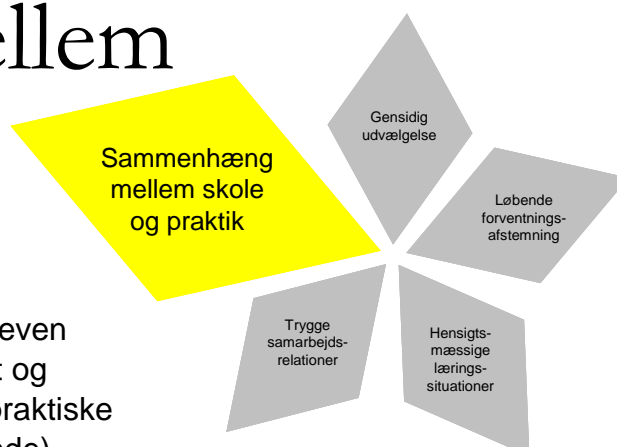
- 1 Understøtter vi et godt læringsmiljø ved at tilbyde eleven trygge samarbejdsrelationer?
- 2 Hvordan understøtter vi et forløb, hvor eleverne bliver integreret på arbejdspladsen fagligt og socialt?
- 3 Har vi behov for særlige tiltag (fx mentorforløb eller lignende), der kan understøtte et godt læringsmiljø og trygge samarbejdsrelationer?

Ved Østre Landsret har man indført brugen af elevmentorer for netop at sikre trygge samarbejdsrelationer

"Vores elevmentor er elevernes kontaktperson angående alt det, der ligger ud over det uddannelses- og personaleadministrative arbejde. Det vil sige, at elevmentoren har en uformel og fortrolig kontakt med eleverne om de faglige og sociale udfordringer, der opstår, når man er kontorelev. Elevmentoren holder både individuelle møder med eleverne og samler dem til møder på tværs af årgangene, hvor de vender de faglige og sociale udfordringer. Vi oplever færre misforståelser og usikkerhed om uddannelsen, efter vi har fået en elevmentor."

Peter Bjerg Pedersen, personalekonsulent og uddannelsesansvarlig, Østre Landsret.

Sammenhæng mellem skole og praktik

Det er vigtigt for et godt uddannelsesforløb, at eleven kan *overføre* det lærte på skolen til praktikstedet og omvendt. Eleven skal bruge den (overvejende) praktiske viden fra praktikstedet til at forstå den (overvejende) teoretiske viden på skolen og omvendt. En måde at understøtte, at det sker, er ved at skabe en række *koblingspunkter* mellem skoleopholdet og den teoretiske viden på den ene side og praktikstedet og det praktiske arbejde på den anden side.

Spørgsmål til dialog

- 1 Er vi opdaterede på, hvad eleven lærer på skolen, og hvornår vedkommende lærer det?
- 2 Får eleven brugt det, vedkommende lærer på skolen, når vedkommende er i praktik?
- 3 Hvordan kan vi som praktiksted understøtte, at eleven bruger det, vedkommende har lært på skolen, og kan redskaber som elevplan eller lignende være en hjælp?

På University College Sydjylland oplevede man, at eleverne havde svært ved at se sammenhæng mellem skole og praktik, og derfor blev det et indsatsområde at styrke denne sammenhæng

"Vi opfordrer til, at praktikvejlederen i den enkelte afdeling indlægger møder med eleverne, både inden de tager på skole, og når de vender tilbage. Formålet er, at den praktikansvarlige og eleven gennemgår, hvad eleven skal lære eller har lært på skolen. Eksempelvis kan eleven være frustreret over, at de på skolen har haft fokus på sagsbehandling i kommunerne, og så tager vi en snak om, hvordan det de har lært, kan relatere sig til den type af sagsbehandling, vi laver hos os. Det har betydet meget for de elever, som indtil videre har haft denne sparring med deres praktikvejleder."

Sabrina Sofie Jensen, elevansvarlig og koordinator, University College Sydjylland.

Partsprojekt om elevuddannelsen i staten

Denne pjece er en del af et partsprojekt, som HK/Stat og Moderniseringsstyrelsen har gennemført i 2012/13. Som en del af projektet har HK/Stat og Moderniseringsstyrelsen afholdt to temadage for 120 elev- og oplæringsansvarlige, hvor forskere og praktikere bidrog med forskellige perspektiver på, hvad der kendetegner en god elevuddannelse. Denne pjece er et udløb af temadagene. Den tager udgangspunkt i forskningsprojektet "Den gode praktikplads", som også var til debat på temamøderne. De forskellige eksempler der indgår i denne pjece, er alle hentet fra statslige arbejdspladser.

Elevprojekter i staten

Mange statslige arbejdspladser har sat elevuddannelsen i fokus gennem en række projekter. Læs mere om projekterne og hvad arbejdspladserne har fået ud af dem:

<http://www.kompetenceudvikling.dk/elever-i-staten>.

